

Beweegeteams in het basisonderwijs

SLO • nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling

slo

Beweegteams in het basisonderwijs

Marco van Berkel en Chris Hazelebach

juni 2009

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Verantwoording

© 2009 Stichting leerplanontwikkeling (SLO), Enschede

Alle rechten voorbehouden. Mits de bron wordt vermeld is het toegestaan om zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren dan wel op andere wijze te verveelvoudigen.

Auteurs: Marco van Berkel en Chris Hazelebach

Informatie

SLO

Secretariaat primair onderwijs

Postbus 2041, 7500 CA Enschede

Telefoon (053) 4840 664

Internet: www.slo.nl

E-mail: primaironderwijs@slo.nl

AN: 1.4669.186

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	De Driehoek, twee vakspecialisten en een lobosser	5
3.	Het Pekingplein, beweegteam in de wijk	11
4.	De Verbinding, lobosser als schoolsportmanager	15
5.	De Parel, mbo'er als schoolsportondersteuner	19
6.	Dr. Blijlevensschool, vakleerkracht als zorgfunctionaris	29
7.	Nabeschouwing	33

1. Inleiding

Op een school zijn bij de ontwikkeling van het bewegen van de kinderen verschillende leraren betrokken. Voor de lessen bewegingsonderwijs is dit de bevoegde leerkracht (vakleerkracht, vakspecialist via pabo of groepsleerkracht met bevoegdheid). Daarnaast zijn de groepsleerkrachten betrokken bij het buiten spelen van de kinderen, de sport- en speldagen en de bewegingsactiviteiten op schoolreisjes en kampweken.

Sinds 2008 zijn gelden beschikbaar voor het aanstellen van combinatiefunctionarissen. Deze nieuwe functie is bedoeld om in aansluiting op het binnenschoolse programma buitenschoolse beweegmomenten te realiseren. Dit kan bijvoorbeeld in samenwerking met sportverenigingen. Behalve de vakleerkracht lichamelijke opvoeding worden ook de zogenaamde leraarondersteuner bewegingsonderwijs (afgekort lobos) hierbij betrokken. Deze leraarondersteuner heeft een mbo-opleiding. Er zijn op dit moment nog weinig lobosers met een aanstelling in het basisonderwijs, maar de komende jaren studeert een groot aantal af aan de mbo-opleiding sport en bewegen in Nederland.

De Koninklijke Vereniging voor Leraren Lichamelijke Opvoeding (KVLO) heeft vanwege deze nieuwe combinatiefunctie een veldaanvraag ingediend bij de SLO. Gevraagd is om mogelijkheden te beschrijven van beweegteams die verantwoordelijkheid dragen voor de bewegingsontwikkeling van kinderen, waarbij hbo- en mbo-afgestudeerden met elkaar samenwerken. In deze notitie gaan we ervan uit dat zowel een hbo'er (een vakleerkracht via de ALO of vakspecialist via de pabo) als een lobosser met een mbo-opleiding deel uitmaken van een beweegteam. Alleen in het laatste voorbeeld is sprake van een beweegteam zonder lobosser.

Er zijn vijf fictieve scholen beschreven, die elk op een eigen wijze met een beweegteam werken. Deze voorbeelden dienen als inspiratiebron om scholen te helpen een eigen vorm aan een beweegteam te geven. Deze vorm zal vaak een mix zijn van de vijf voorbeelden. Zo'n mix wordt gekozen op grond van de mogelijkheden en de omgeving van de school, waarbij bewust gekozen en toevallige factoren een rol spelen. Alle voorbeelden zijn geschreven vanuit het perspectief van de school.

De voorbeelden gaan vooral over de planning van inhoudelijke activiteiten en de wijze waarop die in een beweegteam worden gerealiseerd. De manier waarop aanstellingen worden geregeld, komt niet aan de orde. Zie daarvoor eventueel de site www.combinatiefuncties.nl.

De hoofdpunten van de vijf beweegteams zijn:

De Driehoek

In het beweegteam van De Driehoek is een goede samenwerking tussen de vakspecialisten en de schoolsportondersteuner. Er is een heldere pedagogische en didactische visie op het binnenschools en buitenschools leren van de kinderen. De doorgaande leerlijn van school naar het buitenschools bewegen, naar de vereniging is helder uitgewerkt.

Het Pekingplein

De samenwerking tussen de vier scholen in de buurt zorgt voor een breed beweegteam, waardoor een uitgebreid bewegingsaanbod voor de kinderen mogelijk is. Er kan hierdoor specifieke aandacht besteed worden aan het verbeteren van de sociale cohesie in de buurt. Met de inzet van mbo'ers van niveau 2 en 3 zien de kinderen dat op veel verschillende niveaus in bewegingscontexten kan worden gewerkt.

De Verbinding

Deze school heeft een 'schoolsportvereniging'. De schoolsportondersteuner zorgt ervoor dat de kinderen die geen lid zijn van een sportclub leren hoe een sportvereniging werkt. De band met de sportondersteuner zorgt voor een belangrijke basis om deze groep kinderen het vertrouwen te geven dat sporten een aangename tijdsbesteding voor ze is.

De Parel

Deze school wil zich profileren als een 'sportieve school' en richt zich op een vakleerkracht die volledig het bewegingsonderwijs verzorgt en een sportondersteuner die alle bijzondere sportactiviteiten op de eigen school organiseert. De kinderen krijgen een belangrijke rol bij het organiseren van de vele sport- en spelactiviteiten. In de school worden veel ruimtes benut voor beweegactiviteiten. De sportondersteuner heeft op deze school een baan voor drie dagen met werktijden van 8.00 tot 17.00 uur.

Dr. Blijlevensschool

De vakleerkracht met een volledige betrekking op één basisschool is in zijn eentje het beweegteam. Hij kent alle kinderen omdat hij ze zes jaar lang lesgeeft. Hij zorgt ervoor dat de kinderen voldoende bewegend geleerd hebben om deel te nemen aan de jeugdsportcultuur. Door de extra tijd en de gespecialiseerde taken kan hij de uitvallers op maat bedienen en ze voldoende zorg bieden.

2. De Driehoek, twee vakspecialisten en een lobosser

Context

De Driehoek is een school met zestien klassen. Op de school werken twee vakspecialisten bewegingsonderwijs, Joke en Hugo, die de leergang Vakbekwaamheid via de pabo hebben gevolgd. Zij geven allebei twee dagen per week bewegingsonderwijs. De andere twee dagen staan ze voor hun eigen groep als groepsleerkracht. Joke en Hugo hebben de groepen verdeeld zodat ieder twee keer per week zes klassen gym geeft; Hugo aan groep 3 tot en met 5, Joke aan groep 6 tot en met 8. De leerkrachten van de groepen 1/2 geven bewegingsonderwijs aan hun eigen groep. Joke en Hugo vormen samen met een enthousiaste groepsleerkracht van groep 1/2A (Irene) en de lobosser die aan deze school gekoppeld is (Johan) het beweegteam van De Driehoek. De gemeente heeft enkele lobossers in dienst die het tussen- en naschoolse bewegingsaanbod moeten afstemmen op het curriculum van de school en de mogelijkheden van de sportverenigingen.

Uitgangspunten

De Driehoek heeft de uitgangspunten voor het bewegingsonderwijs geformuleerd in het vakwerkplan. Omdat op school zo veel bewegingsactiviteiten worden aangeboden in het tussen- en naschoolse programma hebben ze onlangs bekeken of deze uitgangspunten hier ook voor moeten gelden. Het beweegteam vindt de uitgangspunten van de lessen bewegingsonderwijs ook wenselijk voor de buitenschoolse activiteiten, maar daar kunnen iets andere accenten worden gelegd. Zo zullen er bij georganiseerde sporten bijvoorbeeld bepaalde regels gelden voor wedstrijden in competitieverband. In het vakwerkplan zijn wat passages toegevoegd om deze verschillen te verhelderen:

De Driehoek wil kinderen bekwaam maken om deel te nemen aan bewegingsactiviteiten uit de bewegingscultuur. Dit uitgangspunt geldt ook voor het tussen- en naschoolse programma. In het naschoolse programma ligt het accent echter iets meer op de deelname aan activiteiten en regels uit de georganiseerde sport dan in het tussenschoolse programma en in de lessen bewegingsonderwijs.

Plezier in het *leren* deelnemen staat centraal voor alle kinderen. In het tussenschoolse programma ligt het accent wat minder op het leren. De begeleiding is daar minder op gericht. De kinderen kunnen zelf kiezen uit activiteiten en materialen die voorhanden zijn en gaan daar meestal samen met andere kinderen zelfstandig mee aan de slag. Uiteraard wordt met de kinderen bekeken welke activiteiten en materialen zij willen gebruiken en of er voldoende ruimte is om dat zonder hinder voor andere kinderen uit te voeren. In het naschoolse programma dat in het kader van de naschoolse opvang plaatsvindt, zijn de lessen gericht op de activiteiten die de kinderen (al bijna) onder de knie hebben door ze ditmaal met andere kinderen dan die van de eigen klas te doen. De kinderen leren dan wel, maar ze hebben niet het idee dat ze aan het oefenen en trainen zijn. Bij het naschoolse programma van de woensdag en vrijdag ligt af en toe wel het accent op oefenen en trainen, om de kinderen een goede indruk te geven van de werkwijze bij de verenigingen. Wel blijft staan dat ieder kind succesvol moet kunnen deelnemen aan de activiteiten. In het hele programma worden de activiteiten goed afgestemd op het niveau van de kinderen. Tijdens de lessen worden bewegingsactiviteiten zo aangeboden dat er een uitdaging voor de kinderen in zit. Dit geldt ook voor het tussenschoolse en naschoolse

programma. In het naschoolse programma zal de begeleiding wat meer gericht zijn op het mee kunnen doen met de groep kinderen die al wat langer voor een bepaalde sport heeft gekozen. Het bewegingsonderwijs is gericht op het vergroten van de zelfstandige deelname aan bewegingsactiviteiten door de kinderen te leren die activiteiten te reguleren. Ook het tussenschoolse programma maakt hier weer gebruik van. Er wordt vaak in twee groepen (soms meer) gewerkt, hierdoor leren de kinderen beter zelfstandig deel te nemen. Ook in het naschoolse programma kan veel in groepen worden gewerkt, waardoor daar het zelfstandig reguleren ook prima kan worden toegepast. Omdat de lesgevers/trainers vanuit de sportverenigingen daar vaak nog niet zo aan gewend zijn, zullen leden van het beweegteam ze hierop proberen te coachen.

Taakverdeling en organisatie

Bewegingsonderwijs

De organisatie van de lessen bewegingsonderwijs ligt al jaren in handen van Joke en Hugo. Zij werken met een inmiddels vertrouwde planning. Voor de organisatie en taakverdeling van het tussenschools programma ligt dat anders.

Tussenschools programma

Johan verzorgt het onderdeel sport en bewegen van het overblijfprogramma.

De school heeft een gymzaal, een speellokaal en een speelplein. Voor de bewegingsactiviteiten wordt vrijwel altijd de gymzaal gebruikt. Dan kunnen het speellokaal en het speelplein gebruikt worden door de kinderen die niet deelnemen aan de bewegingsactiviteiten. In het speellokaal staan twee poppenkasten en er liggen verschillende handpoppen en doeken. Kinderen uit verschillende groepen mogen hier geregeld zelf poppenkast spelen. Op het speelplein kunnen de kinderen onder toezicht van de overblijfkrachten vrij spelen. Hiervoor zijn enkele materialen beschikbaar.

Voor het programma van Johan tijdens het overblijven is erg veel belangstelling van de kinderen. Omdat dinsdag en donderdag ongeveer 60% van de kinderen overblijft, maandag ongeveer 50% en vrijdag ongeveer 40%, is voor iedere dag in de week een leeftijdscategorie aangewezen die in eerste instantie aan het programma kan deelnemen. Deze dagindeling wijzigt om de zes weken. De indeling is bijvoorbeeld:

Maandag	groep 1/2
Dinsdag	groep 3/4
Donderdag	groep 5/6
Vrijdag	groep 7/8

Vooraf wordt een programma gemaakt zodat kinderen weten wat op welke dag wordt aangeboden en hoeveel kinderen hieraan kunnen deelnemen.

De week voorafgaand aan de start van het programma wordt tijdens het overblijven gevraagd wie uit iedere leeftijdscategorie aan de activiteiten wil deelnemen. Als er te veel kinderen zijn, wordt er geloot. De afvallers komen op de reservelijst, zij kunnen de volgende twee series van drie weken niet uitgeloot worden. Als te weinig kinderen zich aanmelden, wordt de groep aangevuld met oudere of jongere kinderen. Johan houdt de lijsten bij waarop staat welke kinderen aan welk programma hebben deelgenomen.

Bij sommige activiteiten kunnen de leeftijdsverschillen gemakkelijk groter zijn, bijvoorbeeld bij circus, speeltuin en pannavoetbal en voetbaltrucjes. Omdat het voor de kinderen juist leuk is om dit soort activiteiten met kinderen van andere leeftijden te doen, worden hier geen leeftijdsindelingen gehanteerd.

Als de kinderen tussen de middag naar de gymzaal mogen voor het programma van Johan, kleden ze zich vaak snel om. Ze gaan met hun eten en drinken naar de eethoek, een plaats in de zaal waar een paar kleden op de grond liggen om op te zitten. Als de zaal volledig gebruikt wordt, liggen de kleden in de bergruimte. De kleden geven automatisch aan waar gegeten kan worden. De kinderen kunnen op ieder moment even pauzeren en op de kleden gaan zitten.

Naschools programma

Het naschoolse programma op De Driehoek wordt georganiseerd door Johan in samenwerking met vier organisaties voor de naschoolse opvang (nso). Daar gaan alle kinderen naartoe die naar de nso gaan.

Op maandag, dinsdag en donderdag kunnen kinderen van deze nso's deelnemen aan het programma. Van iedere nso kunnen zes kinderen deelnemen. Op de nso wordt de belangstelling twee weken van tevoren onderzocht bij de leeftijdscategorie die er voor in aanmerking komt. Op deze manier komen maximaal 24 kinderen naar de activiteit. De nso houdt zelf bij of kinderen die aan deze activiteiten willen deelnemen niet te vaak uitgeloot worden.

De activiteiten worden georganiseerd voor drie leeftijdscategorieën, namelijk van vier tot zes, van zeven tot negen en van tien tot twaalf jaar. Op iedere dag is er voor twee leeftijdsgroepen een aanbod, namelijk van half vier tot half vijf en van half vijf tot half zes. Hierbij komt altijd de jongste groep eerst en de oudere groep daarna. De kinderen van de oudere groep worden door een medewerker van de nso naar school of de gymzaal gebracht. Dezelfde medewerker neemt de jongste groep weer mee naar de nso. De oudere kinderen worden op school opgehaald door hun ouders, lopen in sommige gevallen zelf naar huis (mits dit vooraf op het inschrijfformulier door de ouders is aangegeven) of worden nog door een medewerker van de opvang opgehaald om naar de nso te gaan. Die is namelijk tot 18.15 uur open. De kinderen die opgehaald worden bij de gymzaal helpen mee met opruimen tot maximaal 17.45 uur.

Op de vier nso's zitten meer jongere dan oudere kinderen. Daarom is er een groter aanbod van activiteiten voor de jongere kinderen. De verdeling van het aanbod over de verschillende leeftijdscategorieën wordt vooral bepaald door het aantal kinderen per leeftijdscategorie dat op de nso's zit.

De kinderen die om half vier beginnen met het beweegprogramma krijgen net als bij de tussenschoolse opvang op de kleden drinken en wat te eten. Hier zorgt Johan voor. Meestal wordt dit direct aan het begin genuttigd.

Op woensdag- en vrijdagmiddag kunnen alle kinderen van de school (ook zij die niet op de nso zitten) deelnemen aan het programma met de verenigingen. Johan regelt met de groepsleerkrachten de mogelijkheid tot aanmelding. Met Joke en Hugo, de vakspecialisten van het schoolteam, bespreekt hij de inschrijving en het programma. Als er weinig animo voor een reeks met één van de zes verenigingen is, proberen Joke en Hugo extra aandacht te besteden aan deze activiteiten, zij stimuleren in de klassen de inschrijving. De kinderen betalen voor zes woensdagmiddagen 12 euro en voor zes vrijdagmiddagen 9 euro, ongeacht of ze op die middag normaal naar de nso gaan. Met de nso zijn afspraken gemaakt over het ophalen van de kinderen die de rest van de middag nog naar de nso gaan.

Programma

Bewegingsonderwijslessen

Joke en Hugo hebben afspraken gemaakt over het curriculum met het Basisdocument Bewegingsonderwijs voor de Basisschool als uitgangspunt. Ze geven alle leerlijnen en verdelen de tijd tussen de leerlijnen op dezelfde manier als in het Basisdocument wordt voorgesteld. Ook proberen ze de tussendoelen zoveel mogelijk te halen, maar dat lukt niet altijd met iedere groep. Soms hebben ze een hele goede groep, soms een mindere, waardoor ze niet altijd de activiteiten op het niveau aanbieden als in het Basisdocument staat omschreven. De activiteiten die ze aanbieden komen voor een groot deel overeen met die uit het Basisdocument. Maar beiden geven ook wat andere activiteiten die regelmatig terugkeren. Het programma van Johan is hier zoveel mogelijk op afgestemd.

Tussenschools programma

Op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag kunnen de kinderen overblijven. Onderdeel van het overblijfprogramma is sport en bewegen. Dit wordt verzorgd door Johan. In de gymzaal van de school biedt hij meestal twee activiteiten tegelijk aan en hij sluit af met een spel voor alle aanwezigen. Over het algemeen kunnen 24 kinderen deelnemen, bij enkele activiteiten wijkt dit aantal af. Lang niet alle kinderen blijven de hele week over. Johan wil daarom graag in een reeks van drie keer een activiteit aanbieden. Het tussenschoolse programma loopt daarom op iedere dag van de week drie weken door. Op maandag worden drie weken achter elkaar dezelfde activiteiten aangeboden, op dinsdag, donderdag en vrijdag ook.

Voorbeelden van een programma voor drie dagen zijn:

Periode 1 *drie achtereenvolgende weken*

Maandag basketbal en badminton

Dinsdag voetbal mikken en sjoelen

Donderdag skaten/rolschaatsen en volleybal overtikken

Vrijdag tafeltennis (mikken en overspelen) en handbal keeperspel

Periode 2 *drie achtereenvolgende weken*

Maandag jagerbal en acrobatiek

Dinsdag tikspelen (Sportik uit het Teleacprogramma) en fietscross

Donderdag speeltuin met klauteren, glijden en touwzwaaien

Vrijdag pannavoetbal en voetbaltrucjes

Periode 3 *twee achtereenvolgende weken*

Maandag circus

Dinsdag circus

Donderdag circus

Vrijdag circus

Afhankelijk van de populariteit worden activiteiten vaker aangeboden, zodat ieder kind dat overblijft er aan kan deelnemen. Daarom wordt het programma op verschillende dagen van de week aangeboden. Een volgende periode zal bijvoorbeeld basketbal en badminton op een donderdag worden aangeboden en pannavoetbal en voetbaltrucjes op maandag.

Naschools programma

Het programma op maandag-, dinsdag- en donderdagmiddag is een onderdeel van de naschoolse opvang. Op deze dagen wordt een programma voor zes weken aangeboden. Vaak wordt gebruikgemaakt van de mappen die de sportbonden samen met de SLO hebben

geschreven. In deze mappen worden lessen uitgewerkt voor de 'gewone' lessen bewegingsonderwijs, de naschoolse activiteiten en lessen of trainingen bij de vereniging (als de kinderen daar voor het eerst meedoen). Joke en Hugo geven zoveel mogelijk de lessen die in de mappen staan voor bewegingsonderwijs. Johan kan er dan op aansluiten in de naschoolse activiteiten.

Afhankelijk van het niveau en het enthousiasme van de kinderen wordt in deze zes weken een aantal lessen herhaald uit het bewegingsonderwijs of het naschoolse programma wordt in zes weken aangeboden. Een enkele keer komt het voor dat Johan al een les uit de serie voor de vereniging aanbiedt.

Het programma van de woensdag- en de vrijdagmiddag is niet gekoppeld aan de naschoolse opvang. Alle kinderen van de school kunnen zich aanmelden voor een serie van zes middagen. Voor het programma van deze middagen werkt Johan intensief samen met de verenigingen die in een straal van vier km van de school hun eigen accommodatie hebben. Het beweegteam heeft hiervoor een omgevingscan gemaakt. De verenigingen komen op deze middagen naar de school en bieden voor hun sport activiteiten aan voor de kinderen.

De school heeft vijf periodes van zes weken gekozen waarin de verenigingen op woensdag en vrijdag hun aanbod aan de kinderen kunnen inplannen. Op woensdag is er twee uur beschikbaar (van 13.00 tot 15.00 uur) en op vrijdag anderhalf uur (van 15.30 tot 17.00 uur). Iedere zes weken bieden twee verenigingen op deze manier hun programma aan. De laatste twee weken uit de serie van zes weken probeert de school het aanbod te laten plaatsvinden op de vereniging. Dit is alleen mogelijk als enkele ouders mee willen als begeleider. De tafeltennisvereniging is bovendien wat verder weg, zodat dit alleen mogelijk is als een aantal ouders met de auto van school naar de club heen-en-weer rijdt.

Het beweegteam heeft als voorwaarde gesteld dat iedereen die les geeft, moet worden ingelicht over de pedagogisch-didactische uitgangspunten van de school vóórdat hij met een van de programmaonderdelen aan de slag gaat. Zelfs als kinderen tijdens het naschoolse programma op woensdag of vrijdag de laatste twee keer naar de vereniging gaan, waar andere trainers van de club met de kinderen werken dan in de weken daarvoor op school, hebben deze lesgevers een gesprek over de pedagogisch-didactische principes van de school.

3. Het Pekingplein, beweegteam in de wijk

Context

De buurt Pekingplein ligt in een grote stad. In de buurt werken vier basisscholen samen. Op die scholen zitten in totaal 1000 leerlingen, per leerjaar zijn dat gemiddeld 125 leerlingen. Op iedere basisschool werkt een vakleerkracht met een deeltijdbaan van drie dagen in de week. De vier vakleerkrachten (met een hbo-opleiding) vormen samen met twee sportbuurtwerkers het beweegteam. De sportbuurtwerkers hebben ieder een aanstelling van 32 uur en zijn in dienst van de gemeente. Ze hebben een mbo-opleiding sport en bewegen met de lobos-specialisatie (niveau 4) afgerond. De gemeente heeft ook afgestudeerde mbo'ers in dienst die ingezet kunnen worden om specifieke sporten aan te bieden. Deze mbo'ers zijn afgestudeerd op niveau 3. Het beweegteam Pekingplein kan geregeld een beroep doen op deze 'oproepkrachten'. Omdat de inzet van deze sporttrainers klein is, zijn ze niet opgenomen in het beweegteam. Ten slotte is er op het Pekingplein ook een speelplein aanwezig dat wordt beheerd door de gemeente. Naast de formele speelpleinambtenaar werken op het speelplein ook twee afgestudeerde mbo'ers (niveau 2) die de kinderen begeleiden tijdens het spelen. Ook deze spelbegeleiders hebben geen zitting in het beweegteam, maar zijn wel betrokken bij allerlei activiteiten.

Uitgangspunten

De doelstelling van het beweegteam is in eerste instantie gericht op het verbreden en intensiveren van het beweeg- en sportaanbod in de buurt. Er is nog een andere belangrijke doelstelling, namelijk het verbeteren van de sociale cohesie in de buurt. De kinderen van de verschillende basisscholen komen elkaar in de buurt tegen. Sport is dan een goed middel om elkaar op een plezierige manier te ontmoeten.

Het bewegingsaanbod moet breed zijn en gericht op elke leeftijdsgroep (4-12 jaar). Het streven is om elke week minstens twintig kinderen per leeftijdsgroep mee te laten doen aan een sportieve activiteit (buiten de gymlessen om).

Taakverdeling en organisatie

De vakleerkrachten verzorgen de lessen bewegingsonderwijs op de scholen en assisteren de sportbuurtwerkers bij het ontwikkelen van het naschoolse sportaanbod. De vakleerkrachten zijn nauw betrokken bij de organisatie van de sportdagen op de eigen school en de sporttoernooitjes tussen de vier scholen. De werktijden van de vakleerkrachten zijn gemiddeld van 8 tot 16 uur. De twee sportbuurtwerkers organiseren het tussenschoolse, naschoolse en avondbewegingsaanbod voor de vier scholen. Dit doen ze meestal in samenwerking met de sportverenigingen en de gemeentelijke 'sporttrainers'. Om de binding met de leerlingen op de school te vergroten, verzorgen de sportbuurtwerkers tijdens de gymlessen van de vakdocent ook allerlei sportkennismakingsactiviteiten (als een deel van de les). De werktijden van de sportbuurtwerkers zijn meestal van 13.00 tot 21.00 uur.

Overlegstructuur

Het beweegteam komt maandelijks op een woensdagmiddag bij elkaar om de voortgang van de beweegprogramma's te bespreken en nieuwe plannen te ontwikkelen. Binnen het beweegteam zijn de volgende taken verdeeld:

- 1 vakleerkracht onderhoudt het contact met de directies van de vier scholen;
- 1 sportbuurtwerker onderhoudt het contact met de gemeente;
- 1 vakleerkracht is verantwoordelijk voor het contact met de opleidingen (hbo en mbo) voor het inzetten van de stagiaires;
- 1 vakleerkracht overlegt met de GGD en de teams over de gezondheidsprojecten op de scholen en verzorgt de MRT-les (MRT staat voor motorische remedial teaching);
- 1 vakleerkracht zorgt voor de uitwisselingen en de aanschaf van extra sportmateriaal;
- 1 sportbuurtwerker is contactpersoon voor de georganiseerde sport en de gemeentelijke dienst voor sport.

Programma

Onderwijsprogramma

De vakleerkrachten hebben op basis van het Basisdocument Bewegingsonderwijs gezamenlijke afspraken gemaakt over de manier waarop de verschillende sportspelen aangeboden worden, zodat dezelfde regels bij het buurttoernooi gelden. Daarnaast hebben de vakleerkrachten de ruimte om het programma zelf (naar de behoefte van de kinderen) in te vullen.

In de lessen wordt ook ruimte vrijgemaakt voor extra sportkennismakingsactiviteiten. Deze activiteiten worden geïntegreerd in een gewone gymles en begeleid door de sportbuurtmedewerkers. Zo wordt er in de maand september in de groepen 5 en 6 extra aandacht besteed aan badminton en in oktober aan handbal. De twee sportbuurtmedewerkers kunnen elk per maand maar één school ondersteunen. Daarom voeren ze in de maand november en december hetzelfde programma uit op twee andere scholen.

Leerlingvolgsysteem en MRT-les

De vakleerkrachten houden de ontwikkeling van de kinderen bij via het leerlingvolgsysteem (Beleves). Kinderen uit groep 3 en 4 die duidelijke achterstanden vertonen kunnen één keer in de week terecht bij een MRT-uur, dat aan het einde van de donderdagmiddag wordt verzorgd door één van de vakleerkrachten. De kinderen worden door de conciërges naar de ruimte toegebracht. Er is plaats voor maximaal twaalf kinderen.

Schoolsporttoernooien

De kinderen kunnen in de vakanties deelnemen aan specifieke buurttoernooien die voor de vier scholen worden georganiseerd, bijvoorbeeld het chaosdoelenspeltoernooi in de herfstvakantie. Dit spel hebben ze tijdens de gymlessen leren spelen.

Elke school doet ook mee aan de grote gemeentelijke sporttoernooien. De vakleerkrachten selecteren de kinderen die daaraan mee willen doen en zorgen voor de begeleiding.

Naschools bewegingsprogramma

Bij het maken van het programma is uitgegaan van de beschikbaarheid van twee gymlokalen in de buurt. Het programma wordt uitgevoerd door de beide sportbuurtmedewerkers, zij worden zo mogelijk ondersteund door de gemeentelijke sporttrainers. Een groep met kinderen van verschillende scholen vraagt namelijk om veel begeleiding.

Dit jaar wordt geëxperimenteerd met ouderparticipatie bij het begeleiden van de naschoolse activiteiten. De ouders krijgen een rol bij het oplossen van conflicten die soms tijdens de bijeenkomsten ontstaan. Een ouder is vaak makkelijker in staat om de kinderen weer gerust te stellen.

Per maand worden programma's gemaakt, afhankelijk van het gemeentelijke aanbod en het aanbod van de sportverenigingen.

<i>Sportkennismaking voor 2 maanden</i>	
Maandag	15.30 tot 16.30 uur: voetbal en judo (gemengd: groep 3 en 4) 17.00 tot 18.00 uur: voetbal en judo (gemengd: groep 5 en 6) 19.00 tot 20.00 uur: judo (jongens: groep 7 en 8)
Dinsdag	15.30 tot 16.30 uur: circus en turnen (gemengd: groep 3 en 4) 17.00 tot 18.00 uur: circus en turnen (gemengd: groep 5 en 6) 19.00 tot 20.00 uur: judo (meisjes: groep 7 en 8)
Woensdag	13.00 tot 14.30 uur: 'mixsport' (gemengd: groep 3, 4, 5, vrije keuze uit activiteiten) 15.30 tot 17.00 uur: 'mixsport' (gemengd: groep 6, 7, 8) 19.00 tot 20.00 uur: kickboxen (jongens: groep 8)
Donderdag	15.30 tot 16.30 uur: balvaardigheid (mikken) en dans (gemengd: groep 3 en 4) 17.00 tot 18.00 uur: basketbal en dans (gemengd: groep 5 en 6) 19.00 tot 20.00 uur: kickboxen/zelfverdediging (meisjes: groep 7 en 8)
Vrijdag	15.30 tot 16.30 uur: circulatievolleybal en fietsen (gemengd: groep 3 en 4) 17.00 tot 18.00 uur: circulatievolleybal en fietscross (gemengd: groep 5 en 6) 20.00 tot 22.00 uur: discodansen (gemengd: groep 7 en 8)

Sportevents

In de herfstvakantie

- Dinsdag: chaosdoelenspeltoernooi voor groep 5 en 6
- Woensdag: touwspringshow voor groep 7
- Donderdag: knikkerochtend voor groep 4

In de sinterklaasweek

- Woensdagmiddag: 'zwarte pietentraining' voor groep 3

In de week voor de kerstvakantie

- Woensdagavond: fakkelloopestafette door de buurt.

4. De Verbinding, lobosser als schoolsportmanager

Context

Basisschool De Verbinding staat in een grote stad en heeft twaalf groepen. Op de school werkt al dertig jaar een vakleerkracht bewegingsonderwijs voor twee dagen in de week. De vakleerkracht geeft één keer in de week aan alle midden- en bovenbouwgroepen les. De andere les wordt door de groepsleerkracht van de eigen klas verzorgd.

De vakleerkracht werkt ook nog op een andere school die niet in de buurt staat van deze school. Hij is tevreden met de baan die hij nu heeft en heeft niet meer de ambitie om een voortrekker te zijn voor de gewenste vernieuwingen. Op De Verbinding zijn weinig kinderen lid van een sportvereniging en in de buurt zijn geen sportverenigingen actief. Het bestuur van De Verbinding heeft een extra subsidie gekregen voor sport en bewegen en heeft de school de garantie gegeven dat het project minimaal zeven jaar kan draaien. De school heeft ervoor gekozen om te focussen op één project, namelijk een eigen schoolsportvereniging voor de kinderen van groep 4 tot en met 7.

Voor dit project is Rick aangesteld. Rick is onlangs afgestudeerd aan het mbo met als specialisatie lobos. Hij heeft daarvoor de SLS (spelleider sportspelen) op niveau 3 afgerond. Rick heeft een aanstelling via een gemeentelijke instantie en werkt op drie verschillende basisscholen en in het gemeentelijke zwembad. Voor De Verbinding organiseert hij de schoolsportvereniging.

Uitgangspunten

De schoolsportvereniging is bedoeld voor kinderen die nog geen lid zijn van een sportclub. Op deze vereniging leren de kinderen één bepaalde sport beter kennen. Bovendien leren ze bewegen in een 'trainingscontext' en een 'wedstrijdcontext'. Dit vraagt om gedragsvaardigheden die in een 'onderwijscontext' minder vaak nodig zijn. Bij een training worden oefeningen gedaan die je eerder bij een wedstrijd sport zult tegenkomen. Bij voetbal hoor je bijvoorbeeld met de binnenkant van de voet te schieten en niet met de punt.

Op de schoolsportvereniging wordt bij de lessen bewegingsonderwijs vanuit de ervaringen van de kinderen de overgang gemaakt naar een 'sportconcept'. Binnen een 'sportconcept' is de wedstrijd een belangrijk richtpunt. Het leren omgaan met winst en verlies, het accepteren van lastige beslissingen van de scheidsrechter en het langdurig prestatiegericht samenwerken in een team zijn belangrijke vaardigheden die nodig zijn om later op een echte sportvereniging goed te functioneren. Natuurlijk komt dit soort gedragsvaardigheden ook in het gewone onderwijs aan de orde, maar op de schoolsportvereniging komt het nadrukkelijker naar voren en is het specifiek gekoppeld aan een bepaalde sport.

De school heeft ervoor gekozen om de groepen drie en acht buiten het project te laten. De derde groepers hebben hun handen vol aan de overgang van kleuters naar onderbouw en zijn vaak na de lessen moe en willen dan naar huis of rustig naar de opvang. Groep 8 is er buiten gehouden, omdat zij al voldoende kansen hebben gehad om mee te doen en omdat ze soms als oudsten een minder positieve invloed kunnen hebben op het groepsgebeuren. Ze kunnen wel als oudsten van de school hulpbegeleider of hulptrainer worden bij de schoolsportvereniging.

Taakverdeling en organisatie

Samenwerking met de vakleerkracht

Om de overgang van een onderwijsconcept naar een sportconcept voor kinderen stapsgewijs te maken, is het van belang dat de leraar (Rick) ook betrokken is bij wat er op school in het bewegingsonderwijs gebeurt. Daarom komt Rick al onder schooltijd naar school, om bijvoorbeeld het laatste uur bewegingsonderwijs met de vakleerkracht mee te draaien. Door daadwerkelijk in de les aanwezig te zijn en met elkaar te overleggen over het niveau van de kinderen en de regels die tijdens de gymlessen (en op school) gelden, is de kans groter op een efficiënte samenwerking.

De vakleerkracht kan met Rick uitwisselen wat de kinderen al gedaan hebben met bijvoorbeeld basketbalachtige spelen, of wat voor wedstrijdvormen de vakleerkracht in de les gebruikt. De vakleerkracht heeft in dit beweegteam een passieve rol, maar ondersteunt Rick met zijn adviezen wel bij het opzetten van de sportvereniging.

Rick heeft ook contact met de groepsleerkrachten van groep 4 tot en met 7 zodat hij weet wat er bij de kinderen speelt die lid zijn van de schoolsportvereniging. Het bijwonen van een gewone groepsles in de klas kan het contact tussen 'trainer' (Rick) en kinderen verbeteren.

Rick is voor zes uur verbonden aan de school. Hij is op twee dagen van 14.30 tot 17.30 uur op school aanwezig.

Het beweegteam bestaat uit Rick, de vakleerkracht en twee van de groepsleerkrachten die gym geven. In dit team zijn de taken strak verdeeld en is er maar weinig overleg nodig.

Samenwerking met de clubs

Aan de andere kant van de stad zit wel een basketbalclub. Op deze club zitten geen kinderen van De Verbinding. De afstand tot de accommodatie is te ver om de kinderen er alleen naar toe te laten gaan. Omdat het project ook als doel heeft de kinderen zoveel plezier aan de activiteit te laten beleven dat ze lid willen worden van een sportvereniging, heeft Rick de basketbalclub uitgenodigd om mee te helpen bij de trainingen en één keer voor tegenstanders te zorgen bij de oefenwedstrijden. Door het contact met andere kinderen van de club die al wel lid zijn, is de verwachting dat sommigen de overstap naar een echte vereniging willen maken. Rick gaat met deze kinderen minstens twee keer mee naar de vereniging om de kinderen vertrouwen te geven en de 'echte' trainer te assisteren bij deze overstap.

Rick heeft van iedere club een jeugdtrainer of een jeugdbestuurder uitgenodigd om te kijken hoe de trainingen op de school verlopen. Zo krijgen de verenigingen inzicht in hoe de overstap van onderwijs naar sport kan worden gemaakt door kinderen die nog erg onbekend zijn met de cultuur in de sportverenigingen.

Programma

Elk half jaar wordt op de dinsdag één sport aangeboden voor kinderen uit groep 4 en 5. Op de donderdag is er een sportaanbod voor groep 6 en 7. In vier jaar tijd kunnen de kinderen meedoen aan vier verschillende sporten, die elk een half jaar (14 tot 16 weken) aangeboden worden. Per training kunnen maximaal zestien kinderen deelnemen. De jongens en meisjes spelen gemengd. De trainingen duren anderhalf uur en beginnen direct na school om 15.30 uur. Rick heeft op deze manier voldoende tijd om contact te maken met de kinderen en voor een ontspannen sfeer te zorgen. De eerste acht weken staan in het teken van training van basisvaardigheden. Daarna zijn er vier weken lang wedstrijdjes tegen andere schoolteams of verenigingsteams op de clubs. Het hele project eindigt met een toernooi.

De volgende sporten staan centraal:

- voor groep 4 en 5: voetbal (eerste half jaar) en circulatievolleybal (tweede half jaar);
- voor groep 6 en 7: basketbal (eerste half jaar) en badminton (tweede half jaar).

De kinderen betalen een contributie van tien euro per half jaar. Hiervan wordt de clubkleding (t-shirts) betaald en wat eten en drinken bij de toernooitjes.

Wanneer zich stagiaires vanuit het mbo of hbo aanmelden, krijgen ze een ondersteunende rol bij de trainingen. Rick blijft de leidinggevende bij de trainingen zodat de kinderen een binding met de 'trainer' kunnen ontwikkelen.

Inhoud van de trainingen

Met de naschoolse trainingen probeert Rick om de kloof tussen onderwijs en wedstrijd sport te overbruggen. In het onderwijs ligt het accent op het op maat maken van het aanbod voor de individuele deelnemer, terwijl het bij wedstrijd sport gaat om het aanpassen van de deelnemer aan de wedstrijdstructuren.

De trainingen sluiten aan bij de werkwijze in het bewegingsonderwijs. Dat wil zeggen dat er eerst in kleine groepjes wordt gewerkt aan allerlei sportvaardigheden zoals beschreven in de mappen met kennismakingslessen van badminton, basketbal, circulatieveolleybal en voetbal. Er wordt in kleine groepen gewerkt zodat de kinderen veel beurten krijgen en eenvoudiger overzicht over de spelsituatie kunnen houden. Na drie trainingen ontstaat meestal de behoefte bij de kinderen om meer te weten over bepaalde technieken. Op basis van de bewegingservaringen gaat Rick langzamerhand gedetailleerder training geven. De trainingen worden dan wat vaker klassikaal georganiseerd en de uitvoeringswijze en regels van de wedstrijd sport staan meer centraal. Dat kan ook makkelijker dan in het onderwijs omdat de groep kleiner is, voor verdieping in deze sport heeft gekozen en een gemeenschappelijke belangstelling en motivatie heeft. In het bewegingsonderwijs op school gebeurt dat minder vaak. Vaak zijn er ook grotere verschillen in niveau en interesse. Elke training wordt afgesloten met een partijvorm, waarin het omgaan met winnen en verliezen centraal staat. In het begin is Rick de scheidsrechter, maar al snel wordt deze taak overgedragen aan een kind, die dan de regels moet controleren en zo nodig moet ingrijpen. Het leren accepteren van beslissingen van de scheidsrechter gaat makkelijker als de spelers zelf af en toe ook in de positie van scheidsrechter ervaringen opdoen.

Voorbeeld uitwerking trainingen basketbal

Week	Training (1 uur)	Partij (30 min)	Extra (tussendoor)
Week 1	Zie kennismakingsmap basketbal drie groepjes training	Wedstrijd 'mikken'	Kennismaken met de 'trainer', Afspraken over trainingsregels
Week 2	Zie kennismakingsmap drie groepjes training	Wedstrijd estafette 'dribbelen'	Regels over dribbelen
Week 3	Zie kennismakingsmap drie groepjes training	Wedstrijd 'lummelen'	Gesprek met de kinderen over wat ze graag willen leren met betrekking tot basketbal
Week 4	Klassikale training met accent op 'setshot' Daarna groepjes training kort	Wedstrijd basketbal 3 tegen 2 op twee baskets op half veld	De rol van een scheidsrechter in een spel, de belangrijkste regels
Week 5	Klassikale training met accent op 'passen' Daarna groepjes training kort	Wedstrijd basketbal 3 tegen 2 op twee baskets op half veld	De rol van een aanvoerder tijdens een wedstrijd

Week	Training (1 uur)	Partij (30 min)	Extra (tussendoor)
Week 6	Klassikale training met accent op 'lay-up' Daarna groepjes training kort	Wedstrijd basketbal 3 tegen 2 op één basket op half veld	De rol van een coach in een spel
Week 7	Klassikale training met accent op 'positiespel'	Wedstrijd 3 tegen 2 Op één basket op half veld	Elkaar positief aanwijzingen geven tijdens het spel
Week 8	Klassikale training met accent op 'break-out'	Wedstrijd 3 tegen 3 op één basket op half veld	Hoe om te gaan met vervelende tegenspelers?

Serie oefenwedstrijden

Na acht weken trainen is het de bedoeling dat de kinderen een oefenwedstrijd gaan spelen tegen een ander team. Basisschool De Verbinding speelt vaak tegen kinderen van De Lisdot, een basisschool op zo'n anderhalve kilometer afstand. Het is twee keer voorgekomen dat De Lisdot niet kon, teams uit groep 8 hebben toen tegen het team uit groep 6/7 gespeeld en kinderen uit groep 5 die niet aan de training deelnemen tegen de teams uit groep 4/5. Zo'n oefenwedstrijd begint met wat oefeningen voor alle kinderen om er in te komen en ook wat meer speeltijd te krijgen (een half uur), daarna volgen vier wedstrijden van tien minuten.

Eindtoernooi

De laatste twee bijeenkomsten staan in het teken van een toernooi. Op de eerste dag worden de voorronden gespeeld en op de laatste dag de finales. Afhankelijk van de tegenstanders in de oefenreeks kunnen verschillende teams aan dit schooltoernooi meedoen. Het kan natuurlijk ook met de zestien kinderen van de eigen groep gespeeld worden. Meestal zijn er aparte scheidsrechters (leerkrachten van de school) en echt publiek (ouders en andere leerlingen). Muziek en prijzen completeren het geheel om een echte toernooisfeer op te roepen.

5. De Parel, mbo'er als schoolsportondersteuner

Context

De Parel ligt aan de rand van de gemeente en bestaat uit acht groepen. De school heeft 220 kinderen, zes fulltime groepsleerkrachten, zes deeltijd groepsleerkrachten en een directeur. Het is een groeiende school met de nodige ambities. De Parel heeft er bewust voor gekozen om een sportieve basisschool te worden. Het beweegteam is bang voor te veel overlegstructuren als er moet worden samengewerkt met bijvoorbeeld allerlei sportinstellingen. Ze maken liever gebruik van de eigen interne kracht.

De school heeft een vakleerkracht bewegingsonderwijs die twee dagen in de week lesgeeft en allerlei extra sportactiviteiten op school organiseert. Het is lastig om in de beperkte aanstelling van twee dagen, waarin volledig wordt lesgegeven, voldoende overleg en uitvoeringstijd te vinden om de extra sportactiviteiten goed te organiseren. In overleg met de vakleerkracht is gekozen om een schoolsportondersteuner aan te stellen die een coördinerende en uitvoerende functie krijgt in de ontwikkeling van een 'sportieve basisschool'.

De schoolsportondersteuner is opgeleid op een mbo (sport en bewegen) en heeft een aanstelling voor drie dagen op De Parel. Hij is de spil van het beweegteam. De directeur, een groepsleerkracht en de vakleerkracht hebben voor de school een beweegplan opgesteld, waaruit het beweegteam een keuze moet maken voor het komende jaar.

Uitgangspunten

De bedoeling van het beweegplan is driedig:

1. Het verbreden van het beweeg- en sportaanbod.
2. Het verbeteren van de samenwerking tussen de kinderen bij het organiseren van sport/beweegactiviteiten (peercoaching).
3. Het ontlasten van de groepsleerkrachten bij het begeleiden van allerlei sport- en beweegactiviteiten.

In het verleden bleek dat het voor de meeste groepsleerkrachten een te zware belasting was om extra aandacht te besteden aan 'sport', terwijl ze wel het belang van extra beweeg- en sportaanbod onderkennen. Daarom koos de school voor een aparte schoolsportondersteuner, die samen met het beweegteam het sportaanbod gaat organiseren.

De sportondersteuner coördineert het beweegteam.

Taakverdeling en organisatie

Het beweegteam van De Parel bestaat uit:

- een schoolsportondersteuner (mbo'er);
- een vakleerkracht bewegingsonderwijs (hbo'er);
- een bewegingsconsulent van de gemeente;
- een GGD-medewerker;
- een groepsleerkracht van de school;
- een 'sport'ouder;
- twee leerlingen.

Het beweegteam vergadert elke maand met elkaar. Daarnaast zijn er informele overleggen tussen leden van het beweegteam. De taakverdeling binnen het beweegteam is helder beschreven.

De schoolsportondersteuner

De schoolsportondersteuner is de ondersteuner van het beweegteam, maar ook de spil van het geheel. Hij is drie dagen in de week aanwezig op De Parel en werkt mee aan allerlei sport- en bewegingsactiviteiten op de school. Bijvoorbeeld:

- de voor-, tussen- en naschoolse opvang;
- tijdens het buitenspelen;
- het schoolzwemmen;
- de sportoriëntatiecursussen buiten de gymtijden;
- de klasgebonden bewegingsactiviteiten;
- het opbouwen van arrangementen in het kleuterspeellokaal;
- het begeleiden van gemeentelijke sporttoernooien.

De schoolsportondersteuner heeft ook een andere baan bij een sportvereniging als trainer.

De vakleerkracht bewegingsonderwijs

De vakleerkracht verzorgt twee lessen bewegingsonderwijs aan de groepen 3 t/m 8. In totaal geeft hij twaalf lessen op twee dagen. Op deze twee dagen heeft de vakleerkracht na zijn lessen tijd beschikbaar om te overleggen met de sportondersteuner en de groepsleerkrachten. De vakleerkracht werkt ook op een andere basisschool voor drie dagen in de week. De vakleerkracht heeft een hbo-opleiding (ALO).

De gemeentelijke sportconsulent

De gemeente heeft een sportconsulent in dienst die het contact legt tussen de scholen en de sportverenigingen. Er is een gemeentelijk aanbod van allerlei sportintroductiecursussen, die tijdens en na schooltijd worden verzorgd door 'ingehuurde' sporttrainers. Per jaar is er financiële ruimte voor vier introductiecursussen.

De sportconsulent organiseert samen met de sportverenigingen de gemeentelijke sporttoernooien (voetbal, korfbal, atletiek) voor de scholen. De sportconsulent komt vier keer per jaar met de school overleggen.

De GGD-medewerker

De gemeente heeft een project 'de gezonde school' dat wordt gecoördineerd door de GGD. Een medewerker van deze dienst maakt ook deel uit van het beweegteam. De initiatieven vanuit de GGD (en de schoolarts) worden eerst voorgelegd aan het beweegteam. Daar wordt onderzocht hoe de gezondheidsactiviteiten een plek kunnen krijgen in het beweegplan.

De GGD-medewerker schuift één of twee keer per jaar aan bij een vergadering van het beweegteam.

De groepsleerkracht

Er is één groepsleerkracht die zitting heeft in het beweegteam. Zij vertegenwoordigt de andere groepsleerkrachten. De groepsleerkrachten geven zelf geen gymlessen meer (behalve de leerkrachten van de kleuters). Deze leerkracht zorgt ervoor dat de lessen in de klas en de gymlessen en andere sport/beweegcontexten op school pedagogisch met elkaar afgestemd worden. Ook organisatorisch moeten alle beweegplannen afgestemd worden met het programma in de klassen.

De sportouder

Uit de oudercommissie is één ouder vertegenwoordigd in het beweegteam. De oudercommissie zorgt voor hulp van de ouders en financiële middelen voor bepaalde activiteiten.

De oudercommissie is betrokken bij de tussenschoolse opvang (overblijf). Bovendien onderzoekt de oudercommissie of er bepaalde 'sportkwaliteiten' bij de ouders zijn die gebruikt kunnen worden in het beweeg- en sportprogramma.

Twee kinderen

Op de school is een sportcommissie van kinderen. Uit de groepen 5 tot en met 8 zitten per groep twee kinderen in die commissie. Uit de sportcommissie zitten twee kinderen uit groep 7 en 8 ook in het beweegteam. Zij kunnen meepraten en meedenken over wat er in het beweegteam aan de orde komt. Bovendien kunnen zij initiatieven van andere kinderen inbrengen en meehelpen met het organiseren van allerlei sport- en beweegactiviteiten.

Taken van een schoolsportondersteuner

De schoolsportondersteuner heeft een belangrijke coördinerende taak op school. Het beweegteam is zijn thuisbasis waarin de meeste sportlijntjes samenkomen. Hij maakt samen met het beweegteam aan het einde van het schooljaar een nieuw plan voor het komende schooljaar.

De dagelijkse taken van de ondersteuner kunnen sterk variëren. Vaste punten op de dag zijn het begeleiden van het buitenspelen in de ochtend en de middag. De ondersteuner zorgt ervoor dat de 'uitleenkist' door de 'uitleenkinderen' goed wordt onderhouden. De ondersteuner zelf houdt toezicht tijdens het buitenspelen en onderneemt allerlei spelactiviteiten met de kinderen.

Een ander vast punt is het inrichten en zondig assisteren bij de kleutergymlessen.

Op de woensdag- en donderdagmiddag begeleidt hij de naschoolse activiteiten.

In de middagpauzes op de donderdag en vrijdag kan er bijvoorbeeld worden getraind met de kinderen die mee willen doen aan een gemeentelijk sporttoernooi.

In de tussenliggende tijden zal de ondersteuner een planning moeten maken voor de overige taken (zie: 'Taken van de schoolsportondersteuner' aan het einde van dit hoofdstuk).

Programma

Het beweegteam is verantwoordelijk voor het beweegplan van De Parel. Elk jaar wordt het beweegplan op maat gemaakt, afhankelijk van specifieke schoolomstandigheden en persoonlijke interesses van de leden.

Het plan is opgebouwd rond drie sportieve verbanden:

- de sportieve klas;
- de sportieve school;
- de sportieve buurt.

Natuurlijk is er overlap tussen deze drie sportieve verbanden, maar het maakt duidelijker wat de specifieke doelgroep voor een bepaalde activiteit is.

De sportieve klas

De klas is niet het lokaal, maar de kinderen die gedurende het schooljaar bij elkaar in de groep zitten. Een dergelijke groep (klas) zal met elkaar allerlei sport- en beweegactiviteiten ondernemen. Dit kan op verschillende plaatsen op school. Bijvoorbeeld in de gymzaal en het speellokaal, maar ook in het klaslokaal, de hal, de gang of op het schoolplein.

De sportieve school

Voor de hele school of delen van de school worden aparte activiteiten georganiseerd, bijvoorbeeld schoolsportdag, projecten (circus), sponsorlopen, fitnessstraining, enzovoort.

De sportieve buurt

In de buurt of in de gemeente zijn allerlei sportinstellingen en verenigingen die na schooltijd activiteiten organiseren. Bijvoorbeeld: naschools sportaanbod, gemeentelijke sporttoernooien en zwem- en wandelvierdaagse.

Deze drie sportieve verbanden geven een algemeen beeld van wat er op school allemaal ondernomen wordt. Hieronder zullen ze apart worden besproken.

De sportieve klas

Bewegingsonderwijs in het gymlokaal

De vakleerkracht verzorgt de lessen terwijl de groepsleerkracht niet aanwezig is. De kinderen krijgen twee keer per week 45 minuten les met hun eigen klas.

De vakleerkracht gebruikt de methode 'Bewegen Samen Regelen', omdat de kinderen in deze methode leren om met elkaar een bewegingsactiviteit op te bouwen en te regelen. Dit past goed bij één van de doelstellingen van dit project, namelijk dat kinderen verantwoordelijkheid krijgen voor de organisatie van hun eigen sportaanbod. Naast deze methodelessen zijn er elke maand ook twee vrije lessen, waarin de kinderen zelf mogen kiezen wat ze willen leren en waarbij de vakleerkracht een spectaculaire, uitdagende activiteit aanbiedt.

Bewegingsonderwijs in het speellokaal

De groepsleerkrachten verzorgen zelf deze lessen; ze gebruiken daarvoor de methode 'Bewegingsonderwijs in het speellokaal'. 's Morgens richt de schoolsportondersteuner samen met vier kinderen uit groep 6 het speellokaal in. Deze kinderen mogen (als ze hun 'werk' af hebben) ook helpen tijdens de les bij het begeleiden van de activiteiten.

De schoolsportondersteuner komt geregeld in de lessen om de kinderen samen met de groepsleerkracht te beoordelen voor het leerlingvolgsysteem Beleves).

Schoolspeelplein

Er is een aparte speelplek voor de kleuters, waar zij op alle momenten van de dag buiten kunnen spelen. Daar staat ook een aparte container voor het spelmateriaal. De schoolsportondersteuner is verantwoordelijk voor het beheer van het spelmateriaal.

Voor de andere kinderen van groep 3 tot en met 8 is er een 'uitleendepot' dat de kinderen uit groep 8 beheren. De schoolsportondersteuner is eindverantwoordelijk voor een goed verloop van de uitleen en de groepsleerkracht regelt het met de kinderen. Het 'uitleendepot' bestaat uit een kist met allerlei spelmateriaal en spelkaarten. Alle kinderen kunnen materialen lenen. De uitleenkinderen noteren de naam en controleren of het materiaal weer ingeleverd wordt. Dit voorkomt het kwijtraken van de spelmaterialen.

In principe is de schoolsportondersteuner in de pauze op het plein; de groepsleerkrachten hebben hierdoor minder pleinwacht.

Klaslokaal

Klassikale beweegactiviteiten. Wanneer de kinderen lang achter elkaar stil hebben gezeten op een stoel is het lekker om even te bewegen. Dit kan staand in de klas met allerlei 'fitnessachtige' activiteiten die op muziek worden uitgevoerd of drama-achtige spelvormen (de methode 'De klas beweegt').

In de klaslokalen zijn allerlei 'hoeken' ingericht, bijvoorbeeld een leeshoek, schrijfhoek of computerhoek. Op De Parel hebben de lokalen ook een beweeghoek.

- Beweeghoek (met klein motorische vaardigheden). In elke klas is een hoek waar kinderen in de vrije werktijden of als keuzeactiviteit een 'kleine' bewegingsactiviteit kunnen doen. Bijvoorbeeld jojoën, figuurtjes maken met handelastiek, jongleren met één, twee of drie balletjes of een evenwichtsspel met balletje.
- Fitness-fietshoek. In de klas van groep 8 staat een fiets-fitnessapparaat, waarop een kind een tijdje kan fietsen. De groepsleerkracht combineert deze bewegingsactiviteit regelmatig met een rekenopdracht, waarbij afstand en tijd een rol spelen.

Een andere combinatie is mogelijk met biologie, waarbij de fietsopdracht uitgewerkt wordt naar gezondheidsmetingen.

In de gang

De volgende materialen zijn beschikbaar in de gang: tafelfoetbalspel, tafeltennistafel (kleine lage tafels en foambal), biljart en een fitnessshonk (met fietsapparaat, loopapparaat en roeiapparaat).

Helaas is op De Parel te weinig ruimte beschikbaar om alle activiteiten tegelijkertijd te doen. Bovendien werken ze soms hinderlijk voor kinderen die op de gang ander werk aan het doen zijn. De schoolsportondersteuner maakt een weekrooster waarop hij aangeeft welke materialen op welke dagen van de week beschikbaar zijn en voor welke groep.

Elke groepsleerkracht mag de kinderen tijdens de les een opdracht geven voor deze spelmaterialen.

Andere locaties

De groepsleerkracht mag jaarlijks (op kosten van de oudercommissie) naar de ijsbaan en naar het zwembad. De schoolsportondersteuner begeleidt dat. Ook mag de groepsleerkracht twee keer een dagdeel naar een speeltuin.

Kleine klastoernooitjes

Voor elke klas (behalve groep 8) is er een apart toernooi, dat wordt georganiseerd door een andere klas. Het toernooi wordt op een vrijdagmiddag gespeeld (van 13.00 tot 15.00 uur). Op de eerste vrijdagmiddag zijn er 'voorronden' en op de tweede vrijdagmiddag worden de finalewedstrijden gespeeld.

De sportondersteuner regelt de organisatie van het geheel en de groepsleerkrachten bereiden het met de kinderen voor:

- in mei het knikkertoernooi voor groep 3 georganiseerd door groep 4;
- in oktober het boefjestoernooi (tikspel) voor groep 4 door groep 5;
- in november het voetbaltoernooi voor groep 5 door groep 6;
- in juni het korfbaltoernooi voor groep 6 door groep 7;
- in september het circulatievolleybaltoernooi voor groep 7 door groep 8.

De sportieve school

Er zijn bewegingsactiviteiten die voor of door de hele school georganiseerd worden. Deze 'grote' activiteiten hebben invloed op het totale onderwijsprogramma en de organisatie; daarom worden ze vroegtijdig vastgesteld.

Grote sportdagen

Er zijn drie grote sportdagen in het jaar:

- speldag voor groep 1 en 2, georganiseerd door groep 8, vakleerkracht en schoolsportondersteuner;
- sport- en speldag voor groep 3 tot en met 8, georganiseerd door vakleerkracht, schoolsportondersteuner en ouders;
- sportdag voor groep 7 en 8, georganiseerd door sportondersteuner en sportverenigingen.

Grote projecten

Elk jaar is er één groot sport- en beweegproject. Er zijn drie verschillende grote projecten die om de drie jaar worden aangeboden:

- circusproject, georganiseerd door vakleerkracht en groepsleerkrachten;
- sponsorloop, georganiseerd door sportondersteuner en groepsleerkrachten;

- jong-gezond-oud: ouders en kinderen doen gezamenlijk bewegingsactiviteiten in het kader van 'gezondheid', georganiseerd door het gehele team.

Extra schoolactiviteiten

- Gezondheidstest. Op school worden de kinderen om de twee jaar gemeten en gewogen om de zogenaamde BMI te bepalen (indicatiemeting voor overgewicht). Dit doet de sportondersteuner in overleg met de GGD-medewerker tijdens de vrije lesmomenten (onder andere de pauzes). De gegevens worden opgeslagen in een registratiesysteem.
- Motorische remedial teaching. Twee keer in de week heeft de vakleerkracht de gelegenheid om extra gymlessen te geven aan kinderen die in de gymles onvoldoende kunnen meekomen. Deze lessen worden aan het einde van de ochtend gegeven. De eerste bijeenkomst is voor kinderen uit groep 3, 4 en 5 en de tweede bijeenkomst voor kinderen uit groep 6, 7 en 8 (maximaal zes kinderen per bijeenkomst).
- Fitnesstraining. Kinderen met overgewicht krijgen twee maal per week extra fitnesstraining van de sportondersteuner in het 'fitnesshok' van de school. Voor deze kinderen wordt een apart rooster gemaakt.
- Schoolsporttrainingen. Ter voorbereiding op een gemeentelijk schoolsporttoernooi wordt drie keer per jaar als een soort schoolsportvereniging geoefend. Een groep kinderen krijgt dan na schooltijd vier keer training van de sportondersteuner. Dit gebeurt voor het korfbal-, basketbal- en voetbaltoernooi. De trainingen zijn bedoeld voor kinderen die nog geen lid zijn van de betreffende sport.

Binnenschools extra sportaanbod

Elk jaar biedt de gemeente (in samenwerking met een vereniging) de mogelijkheid om deel te nemen aan een sportkennismakingsproject. Ook sportbonden of particuliere sportinstellingen (bijvoorbeeld de klimhal) komen met een eigen aanbod. De sportondersteuner kiest in overleg met het beweegteam voor een gepast aanbod.

Dit extra sportaanbod wordt in principe niet gegeven tijdens de gymlessen, omdat dit ten koste gaat van het bewegingsonderwijsprogramma dat maar twee uur in de week telt.

Sportverenigingen mogen een extra sportaanbod doen tijdens de schooluren.

De sporttrainer krijgt dan de helft van de groep (vijftien kinderen) en wordt zo nodig ondersteund door de schoolsportondersteuner (soms geeft de ondersteuner zelf de les). De inhoud van de les moet van tevoren bekend zijn bij de vakleerkracht, zodat die kan inschatten of deze les onder zijn verantwoordelijkheid (zonder aanwezigheid) mag worden gegeven. De Parel kiest voor het aantal van vijftien kinderen omdat een groep van dertig voor veel 'trainers' te lastig is. Bovendien blijft de groepsleerkracht met de helft van de groep in de klas, zodat die door kan gaan met het gewone programma. De bedoeling is wel dat het programma twee keer wordt aangeboden, zodat de hele klas mee kan doen.

Elke groep (5 tot en met 7) krijgt jaarlijks één binnenschools sportkennismakingsproject.

De sportieve buurt

Naschools sportaanbod

Voor het naschoolse aanbod kan De Parel gebruikmaken van het aanbod van stagiaires van het mbo.

Elke woensdag- en donderdagmiddag zijn vier stagiaires beschikbaar voor het organiseren van naschoolse bewegingsactiviteiten.

De school heeft gekozen om deze stagiaires voor het volgende naschoolse aanbod in te zetten: *woensdagmiddag van 13 tot 14 uur:*

- zes keer chaosdoelenspel voor 10 tot 12 jaar (totaal achttien kinderen, binnen)
- zes keer voetballen voor 6 tot 8 jaar (totaal tien kinderen, buiten)

woensdagmiddag van 14.30 tot 15.30 uur:

- zes keer basketballen voor 10 tot 12 jaar (totaal zestien kinderen, binnen)

donderdagmiddag van 15.30 tot 17.00 uur:

- vrij spelen voor kinderen van zes tot tien jaar (totaal twintig kinderen, binnen).

Het naschoolse sportaanbod wordt geregeld door de sportondersteuner en inhoudelijk begeleid door de vakleerkracht.

Sporttoernooien

De school doet mee aan drie schooltoernooien, de sportondersteuner zorgt voor de trainingen en de begeleiding bij de toernooien.

Wanneer de oudercommissie in staat is om ouders te mobiliseren, doen meer teams mee en wordt ook aan meer toernooien meegedaan.

De sportouder benadert (in samenwerking met de sportondersteuner) andere ouders voor ondersteuning.

Wandelvierdaagse

De school doet elk jaar mee met de wandelvierdaagse. Elke groepsleerkracht loopt één avond mee en de oudercommissie zorgt voor drie ouders per avond. Er kunnen maximaal dertig kinderen in deze groep meelopen.

Zwemvierdaagse

Deze activiteit valt onder de verantwoordelijkheid van de oudercommissie. Die vraagt één ouder om hiervoor de organisatie op zich te nemen. Elke ouder blijft zelf verantwoordelijk voor de veiligheid bij deze activiteit.

Taken van de schoolsportondersteuner (samenvatting)

School

Extra overleg met de vakleerkracht = 20 uur

Ondersteuner beweegteam (acht bijeenkomsten, voorbereiden, uitwerken) = 32 uur

Drie sportdagen voorbereiden en uitvoeren = 36 uur

Vijf kleine klastoernooitjes = 40 uur

Groot schoolproject = 40 uur

Gezondheidstest = gewicht/lengte meten, inspanningstest 90 leerlingen per jaar = 20 uur

Fitnessstraining = 2 uur in de week = 80 uur

Schoolsporttrainingen: 12 keer per jaar = 24 uur

Totaal: 290 uur

Klas

Extra overleg met de groepsleerkrachten = 20 uur

Inrichten speellokaal - wekelijks 2 keer een half uur = 40 uur

Beoordelen kleuters (Beleves), 2 keer acht lessen = 20 uur

Schoolspeelplein - dagelijks een half uur 's morgens en een half uur 's middags = 200 uur

Onderhoud beweeghoeken in de klas = 10 uur

Onderhoud fitnesshonk op school = 10 uur

Onderhoud speelmateriaal in de school = 10 uur

Totaal: 310 uur

Extra sportaanbod

Extra overleg met instanties = 20 uur

Binnenschools aanbod - 3 dubbele sportstimuleringsprojecten (18 keer 2 uur) = 40 uur

Naschools aanbod - op de woensdagmiddag; 30 keer 4 uur = 120 uur

Naschools aanbod - op de donderdagmiddag; 30 keer 2 uur = 60 uur
Begeleiding gemeentelijke sporttoernooien: 6 dagdelen = 24 uur.

Totaal 264 uur

In totaal is de schoolsportondersteuner voor 864 uur aan het werk. Er blijft dan nog ongeveer 100 uur op jaarbasis over voor overige werkzaamheden (uitgaande van 3 dagen per week, is 960 uur).

Dagindeling

De dagindeling van de schoolsportcoördinator kan er als volgt uitzien:

Woensdag

08.00 uur: op school - briefing
08.15 uur: opbouwen van het speellokaal
08.45 uur: observeren van kleuterles voor leerlingvolgsysteem
10.00 uur: voorbereiden buitenspelen
10.15 uur: speelplein: activiteiten begeleiden
10.45 uur: opruimen buitenspeelmateriaal
11.00 uur: overleg met kinderen uit groep 6 over klastoernooi
11.30 uur: fitnessstraining
12.15 uur: lunchpauze
13.00 uur: naschools sportaanbod met behulp van vier stagiaires
16.00 uur: opruimen materialen en administratie
17.00 uur: naar huis

Donderdag

08.00 uur: op school - briefing
08.15 uur: inrichten zaal
08.30 uur: binnenschools sportkennismakingsproject tafeltennis groep 5 (halve groep)
09.30 uur: binnenschools sportkennismakingsproject tafeltennis groep 5 (halve groep)
10.15 uur: speelplein: activiteiten begeleiden
10.45 uur: opruimen
11.00 uur: gezondheidstestjes met kinderen
11.30 uur: lunchpauze
12.15 uur: sporttraining met kinderen die trainen voor een toernooi
13.00 uur: overleg met instanties buiten en personen binnen school
14.30 uur: buitenspelen kleuters en groep 3/4 begeleiden
15.30 uur: naschools aanbod
16.30 uur: overleg met beweegteam
17.30 uur: naar huis

Vrijdag

08.00 uur: op school - briefing
08.15 uur: inrichten speellokaal
08.30 uur: project voorbereiden/ materiaal klas/gang controle
10.00 uur: speelplein: activiteiten begeleiden
10.45 uur: opruimen
11.00 uur: gezondheidstestjes met kinderen
11.30 uur: lunchpauze
12.15 uur: sporttraining met kinderen die trainen voor een toernooi

13.00 uur:	voorbereiding en uitwerking planning volgende week
13.30 uur:	start klastoernooitje voor groep 5 door groep 6
15.30 uur:	opruimen (onder andere speellokaal)
16.00 uur:	administratieve taken
16.30 uur:	naar huis

6. Dr. Blijlevensschool, vakleerkracht als zorgfunctionaris

Context

Op deze basisschool werkte de vakleerkracht eerst vier dagen in de week, dankzij een extra geldstroom heeft de vakleerkracht er een dag bij gekregen. Nu werkt hij volledig. Op deze vijfde dag is hij coördinator van alle 'extra' sport- en bewegingsactiviteiten. De school bestaat uit 24 klassen en heeft een eigen gymzaal tot haar beschikking. Tot nog toe verzorgde de vakleerkracht alleen maar de gymlessen voor de groepen 3 tot en met 8. De vakleerkracht is blij met de uitbreiding omdat de kern van zijn baan (lesgeven) in stand blijft. In het gymprogramma zit voldoende verwijzing naar allerlei sportactiviteiten, zodat een extra sportaanbod na schooltijd niet nodig is. Door de extra uren kan hij nu meer aandacht besteden aan zorg voor de kinderen die door de gymlessen te weinig worden voorbereid op deelname aan de bewegings- en sportcultuur.

Uitgangspunten

De vakleerkracht heeft in de afgelopen tien jaar dat hij op deze school werkt de volgende problemen geïnterpreteerd:

- 10% van de kinderen heeft een motorische achterstand die alleen door gymlessen niet opgelost kan worden;
- 5% van de kinderen heeft te veel overgewicht om aan het reguliere gymprogramma mee te doen;
- 10% van de kinderen is nooit lid geweest van een sportvereniging;
- 20% van de kinderen is in groep 8 geen lid meer van een sportvereniging, terwijl het dat daarvoor wel was.

De doelstelling is om de kinderen die problemen hebben aan te sluiten bij het sportieve aanbod extra te helpen zodat zij betere kansen krijgen om wel deel te nemen. Deze doelstelling wordt niet gekoppeld aan bepaalde percentages, omdat de achterstanden per jaar schommelen, afhankelijk van de kinderen. Bovendien is de visie van de school dat deze kinderen altijd recht hebben op extra zorg, omdat ze in het gewone programma af en toe te kort komen.

Taakverdeling en organisatie

De vakleerkracht gaat in totaal acht uur per week besteden aan de volgende acties:

- MRT: het verzorgen van MRT-lessen, op de woensdagochtend (3 uur);
- GLS: het dagelijks verzorgen van een gezonde leefstijl (GLS) programma voor kinderen met overgewicht (vijf keer 30 minuten);
- Sportsprekuren: onder andere analyse- en motiveringsgesprekken met kinderen die geen lid zijn van een sportclub of voor kinderen die problemen hebben bij de sportvereniging (1 uur);
- Sportmakelaar: contact leggen met sportverenigingen en ouders en het begeleiden van leerlingen naar en bij de sportvereniging (1,5 uur).

Programma: uitwerken taken

Het verzorgen van MRT

Voor kinderen die moeilijk mee kunnen komen in de gymlessen is het zeker moeilijk om deel te nemen aan een 'echte' sport. Veel van deze kinderen ondernemen buiten de gymlessen om nauwelijks extra bewegingsactiviteiten. Daarom is de school de aangewezen plek om deze kinderen op motorisch gebied extra hulp te geven en ze beter te maken in bewegen. Door een extra uur gym (MRT) in de week krijgen deze kinderen al 50% meer bewegingskansen dan daarvoor. In deze MRT-lessen zal vooral het normale gymaanbod aan de orde komen. Er is alleen meer tijd voor extra leerhulp en voor onderzoek naar belemmerende factoren. Vaak is extra oefentijd al voldoende om de kinderen beter te leren bewegen. Een ander belangrijk onderdeel van deze lessen is het vergroten van het zelfvertrouwen van deze kinderen in hun 'bewegingscompetenties'. Dit zelfvertrouwen zal groeien als ze eerst kunnen genieten van hun geslaagde acties en dat durven te delen met hun groepsleden.

De school heeft ervoor gekozen om de eigen vakleerkracht deze lessen te laten geven, omdat hij de kinderen al een aantal jaren kent vanuit de gewone gymlessen.

Op de woensdagochtend zijn er drie extra lessen voor kinderen uit groep 3-4, 5-6 en 7-8. De groep bestaat uit maximaal acht leerlingen.

Het verzorgen van een programma gezonde leefstijl (GLS)

Kinderen met overgewicht zijn gebaat bij een intensief en langdurig programma. Daarom is er een dagelijks aanbod van dertig minuten na schooltijd. Acht kinderen kunnen daar voor de duur van een half jaar aan deelnemen. In dit half uur biedt de vakleerkracht het volgende aan:

- invullen van het 'eet- en doeboekje' door de leerlingen, zodat het kind leert een realistisch beeld te krijgen van zijn eet- en beweeggewoonten;
- informatie over gezonde leefstijl (bijvoorbeeld over voeding);
- een actief fitnessprogramma van twintig minuten, dat op maat gemaakt is voor de betreffende leerling.

Sportspreekuur

Onder schooltijd heeft de vakleerkracht een uur beschikbaar voor persoonlijke gesprekken met kinderen. In deze gesprekken worden kinderen uitgenodigd die geen lid zijn van een sportvereniging (eerst uit groep 8 en daarna de lagere groepen). De vakleerkracht onderzoekt wat de belemmerende factoren zijn om deel te nemen. Wanneer het kind bijvoorbeeld druk is met allerlei andere hobby's (muziek, padvinderij), is er geen reden tot zorg. Als het kind wel wil, maar te weinig gemotiveerd is of als er andere problemen zijn (vervoer/geld/vriendjes), kan de vakleerkracht onderzoeken of er een oplossing te vinden is. Op grond van een dergelijk persoonlijk gesprek is het voor de vakleerkracht makkelijker om inzicht te krijgen in de mix van persoonlijke, familie- en contextfactoren. De vakleerkracht kan op grond van deze gesprekken mogelijk combinaties maken van kinderen die voor het eerst samen naar een nieuwe sportvereniging gaan, zodat ze steun aan elkaar hebben.

Ook kinderen die in groep 8 gestopt zijn met sporten en vroeger wel aan sport hebben gedaan, worden voor een gesprek uitgenodigd. De vakleerkracht onderzoekt wat er bij de leerling en bij de vereniging mis is gegaan. Hierdoor ontstaat meer inzicht in lastige situaties die kinderen bij de sportvereniging meemaken. Dit kan de leerkracht gebruiken bij het verwijzen en begeleiden van kinderen naar eventueel een andere sportvereniging. De vakleerkracht zal de informatie ook doorspelen naar de sportvereniging waar de kinderen van zijn school op zitten.

Kinderen die op een sportvereniging zitten, kunnen ook met hun problemen naar het sportspreekuur komen. Het kan gaan over de omgang met de trainer of met teamgenoten, twijfel over de eigen prestaties, twijfel of de sport wel bij het kind past, enzovoort. Waar mogelijk probeert de vakleerkracht de kinderen te helpen bij het zoeken naar oplossingen.

Sportmakelaar

De vakleerkracht heeft nu ook tijd om bij de sportverenigingen op bezoek te gaan en te kijken hoe de opvang van de kinderen daar geregeld is. Hij kan afspraken maken hoe kinderen op een makkelijke manier in kunnen stromen op de vereniging. De sporttrainer komt een keer op de school langs om kennis te maken of verzorgt een keer een training op school. Het kan ook zijn dat het beter is dat de vakleerkracht de eerste twee keer mee gaat naar de training. Dit is per geval verschillend.

De vakleerkracht moet niet alleen bemiddelen met de sportvereniging, maar vaak ook met de ouders. Zij moeten actie ondernemen om hun kind op een sportvereniging te krijgen (en te laten blijven). Wanneer de vakleerkracht een duidelijk beeld heeft welke sportvereniging geschikt is voor het kind, zal hij bij de ouders langs gaan om gezamenlijk een plan te maken over zaken als aanmelden, contributie, vervoer, kleding, enzovoort.

7. Nabeschuwing

De beschrijvingen van de vijf beweegteams zijn geen ideaaltypische beschrijvingen. Het zijn verhalen op grond van realistische contexten, waarin keuzes zijn beschreven die op scholen geregeld worden gemaakt. Voor ieder verhaal zijn er verschillende scholen gecombineerd.

De bedoeling van deze tekst is om scholen inspiratie te bieden bij het opzetten van een beweegteam. Hiervoor lijkt het niet verstandig om één verhaal als uitgangspunt te nemen, omdat veel keuzes uit de beschrijvingen gekoppeld zijn aan de context, specifieke mogelijkheden en voorkeuren van scholen en personen. Voor het kiezen van doelstelling en opzet van een beweegteam lijkt het raadzaam om alle vijf de beweegteams naast elkaar te leggen en op grond hiervan eigen afgewogen keuzes te maken.

In het project Bewegingsonderwijs in de brede school gaat SLO door met deze thematiek. Hierin worden beweegplannen ontwikkeld met goede doorlopende leerlijnen van de binnenschoolse naar de buitenschoolse bewegingsactiviteiten.

Dankwoord

Deze tekst is mede tot stand gekomen door besprekingen met Tamara Ernst, Gijs Houdijk, Arie de Kreij, Rolf Laarhuis, Jeroen van Leeuwen, Chris Mooij, Jan Oosterlee, Rob Smit, Martijn Smits en Martin van Wijk. Allen dank hiervoor.

SLO is het nationaal expertisecentrum voor leerplanontwikkeling. Al 30 jaar geven wij inhoud aan leren en innovatie in de driehoek tussen overheid, wetenschap en onderwijspraktijk. Onze expertise bevindt zich op het terrein van doelen, inhouden en organisatie van leren. Zowel in Nederland als daarbuiten.

Door die jarenlange expertise weten wij wat er speelt en zijn wij als geen ander in staat trends, ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken te duiden en in een breder onderwijskader te plaatsen. Dat doen we op een open, innovatieve en professionele wijze samen met beleidsmakers, scholen, universiteiten en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven.

SLO

Piet Heinstraat 12
7511 JE Enschede

Postbus 2041
7500 CA Enschede

T 053 484 08 40

F 053 430 76 92

E info@slo.nl

www.slo.nl

slo